

1 APRIL 1926.

AFLEVERING 12.

NADruk VERBODEN.

Opgericht door E. HEIMANS, J. JASPERS Jr. en Dr. JAC. P. THIJSSE.

REDACTIE:

J. HEIMANS, AMSTERDAM.

Dr. JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

ADRES DER REDACTIE:

Dr. JAC. P. THIJSSE, BLOEMENDAAL.

UITGAVE VAN:

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

ADMINISTRATIE:

2e OOSTERPARKSTRAAT 223, AMSTERDAM.

PRIJS PER JAAR f 6.50.

DE BIJVANK, EEN MOOI STUKJE VAN DE LIJMERS.

MEER IN HET BIJZONDER IETS OVER DE DAAR
VOORKOMENDE VLINDERS (MACROLEPIDOPTERA).

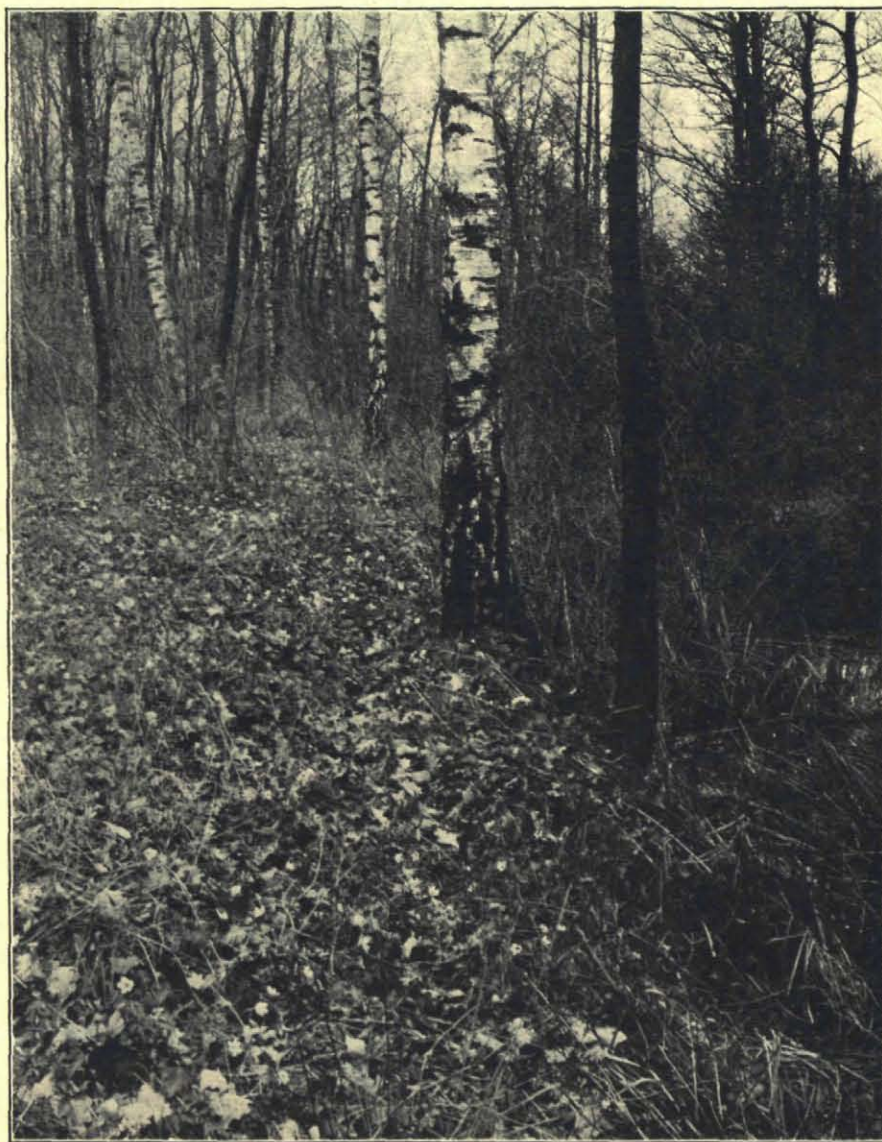
ER zijn in ons land tal van mooie stukjes grond, die om hun schoon bij iederen natuurliefhebber bekend zijn; die om hun flora en fauna elk jaar opnieuw vele bezoekers trekken, en waar steeds weer nieuwe bijzonderheden worden ontdekt.

Toch zijn er in Nederland nog wel plekjes, die even mooi en interessant zijn als de algemeen bekende, en waar toch bijna niemand komt. Ik zou haast — een beetje egoïstisch — zeggen: gelukkig! Want ik hou niet erg van mooie plaatsen, waar je ieder oogenblik menschen ontmoet.

Zoo'n „terra incognita” is wel de Bijvank, een heerlijk bosch te Beek bij Didam, gedeeltelijk op Hollandsch, gedeeltelijk op Duitsch gebied gelegen, tusschen de plaatsjes Beek, Babberich en 't Duitsche Elten met zijn mooien Eltenberg.

Om meer dan één reden heb ik den Bijvank lief gekregen de laatste paar jaren. Als men geboren en getogen is op 't zand, en dan later op de klei komt te wonen,

krijgt men heimwee naar 't diluvium. Zoekt men dan na eenige jaren zijn geboorteplaats weer op, waar rondom de ouderlijke woning aan elken boom en elke

„En veel verspreid staande berken overal”. Foto H. A. VAN SANTEN.

struik herinneringen zijn verbonden, en men ontdekt dan, dat ook daar de bijl haar meedoogenloos vernielingswerk heeft verricht, dan gevoelt men plotseling pijn door 't verlies van iets, dat ons dierbaar was.

Zoo ging 't mij in 't vroege voorjaar van 1924.

Toen heb ik mijn schreden gericht naar den Bijvank, waar ik vroeger maar terloops eens was geweest, doch waar ik de twee volgende jaren zoo dikwijls teruggekomen ben.

Ik had voor mijn bezoeken aan dat bosch nog een bijzondere reden en 't is vooral naar aanleiding daarvan, dat ik hier een en ander wil vertellen van dat mooie, weinig bekende stukje natuurschoon in een uithoek van Gelderland.

Die reden was, dat de laatste jaren vóór alles de vlinders mijn bijzondere belangstelling hebben gekregen. En ik merkte al heel gauw, dat de Bijvank op lepidopterologisch gebied heel wat moois herbergt. Wat een soorten en een verscheidenheid heb ik in dien korten tijd hier gevonden, van het vroege voorjaar tot laat in den herfst.

Dat komt wel voornamelijk door den rijken plantengroei van 't bosch. De Bijvank is op zandgrond gelegen, met 'n iets hoog, droog gedeelte, en een lager, dat ook 's zomers vochtig blijft. Daarom treft men er dennebosschen aan met berkelaantjes, en veel verspreid staande berken overal; beukelanen en donkere mastboschjes; mooie plekjes hei en groote stukken meterhooge adelaarsvaren, waar men zich slechts met moeite een weg doorheen kan banen en die 't mooiste zijn in 't najaar, in hun rood-geel-bruine stervenspracht. Er zijn eikebosschen met weelderigen ondergroei van hazelaars, slee- en meidoorn, van vuilboom en kornoelje, van wilgen en vogelkers, van bramen en frambozen en van nog vele andere planten. Er zijn lanen van sparren, eiken, iepen en esschen, rechte en kronkelende, die zoo heerlijk koel zijn in den zomer en die ook in de droogste maanden een weelderiggroene bodemvegetatie behouden. Hier en daar een alleenstaande beuk, eeuwenoud, steeds het middelpunt van een schilderachtige plek. Jammer, dat de orkaan van 10 Augustus 1925 den oudsten en schoonsten dezer reuzen heeft geveld.

En dan die kamperfoelierijkdom! Tot hoog in de eiken en iepen winden zich de stengels en dragen in den zomer een reuzenbouquet geurende bloemen. En dan die kleine, intieme plekjes, waar 't zelfs overdag zoo geheimzinnig donker kan zijn, onder de sparren, en waar de bodem één groen klimoptapijt is en de stammen tot aan de kruin omgroeid zijn met immergroene ranken.

Is 't wonder, dat ik bij 't komen van de lente, op den eersten zonnigen dag in midden-Maart, me onweerstaanbaar getrokken voel naar dat heerlijk bosch? Het is een genot, dat binnenkomen in die eikenlaan, waar 'k een paar maanden niet geweest ben. Hoe licht en zonnig is 't hier nu; de zonneschijn heeft nog volop toegang tot den bodem van 't woud.

Ik zou 't echter over de vlinders van den Bijvank hebben. Die wil ik evenwel zooveel mogelijk laten zien in hun natuurlijke omgeving, zooals ik ze op mijn vele excursie's zag en leerde kennen. Ik heb er natuurlijk ook verzameld. Maar elk Bijvanksch dier, dat nu in mijn collectie berust, roept bij 't bezichtigen ervan weer herinneringen wakker aan de plaats, waar ik het vond, aan de

omstandigheden, waaronder ik er kennis mee maakte. Zooals men de meeuwen moet zien op den plas, de waterlelie in de gracht, zoo moet men ook de

Lente in den Bijvank.

Foto H. A. VAN SANTEN.

vlinders zien in het bosch of op de bloeiende wei, waar zij thuis hooren.

Dit is geen nieuws, maar een verklaring voor 't feit, dat ik hier niet enkel een dorre opsomming wil geven van de vele soorten, die ik er heb waargenomen.

Met den eersten mooien lentedag begint voor den vlinderliefhebber het eigenlijke seizoen weer. Al zijn er nog weinig vlinders, ze *zijn* er toch.

Toen ik in 1925 weer in den Bijvank kwam — het was 28 Februari — zag ik er op den eersten boom den besten al een zitten. Het was een *Hybernia leucophaearia*. Die waren er toen en ook bij een volgend bezoek eenige dagen later, genoeg, alle ♂♂, en zeer variërend in kleur en teekening. De ♀♀ vindt men niet zoo licht; die zijn klein en hebben slechts heel korte vleugelstompjes. (Fig. 1 en 2; ♂ is 'n zeer donkere variëteit).

'n Eind verder ontmoette ik den eigenaar dezer zoo zorgvuldig en met liefde onderhouden bezitting, die tijdelijk op zijn kasteel „de Bijvank” vertoefde, Freiherr Lochner von Hüttenbach. De vriendelijke baron riep reeds van verre: „Ha, sind Sie da wieder! Ich habe schon einen Flinder gesehen!” Nu, er

Fig. 1.

waren er al veel. Ik zag er nog, dien dag en in Maart: *Xylocampa areola*, *Polyplocia flavicornis*, *Hybernia marginaria*, *Anisopteryx aescularia*, *Phigalia pedaria* (alleen ♂♂) *Bistons*, waar ik eigenlijk naar zocht, kon ik niet vinden, hoewel ze er wel voorkomen, daar ik van één soort de rupsen heb gevonden.

Fig. 2.

Natuurlijk dartelden er meerdere citroentjes in het lentesonnetje rond, terwijl ook de groote en kleine vos uit hun winterslaap waren gewekt. De mooie Koningsmantel, *Vanessa antiopa*, zal er stellig ook wel vliegen; op twee plaatsen in de nabijheid heb ik hem gezien.

Begin April, 'n zonnige middag. Dan is het bosch een bezoek overwaard om zijn anemoontjes, *A. nemorosa* L. Al de lager gelegen gedeelten en lanen zijn één zee van 't wit der anemonen. De niet zoo algemeene en minder in 't oog loopende witte klavertzuring staat er dan ook veel, vooral in sommige lanen.

Ga dan in 't jonge, malsche gras zitten en geniet: rondom u, onder de vele hazelaars met heel jong groen, naar alle zijden anemonen, d'r bloemkronen naar 't Zuiden of Zuidwesten gericht.

Einde Maart, begin April. Een zachte avond, tegen dat het begint te schemeren. Hier en daar staan nog struiken van den wolwilg in bloei. Ons bezoek geldt vanavond speciaal de vlinders. De „Herr Einnehmer” aan den grintweg Elten—Beek — de Bijvank is van hieruit 't gemakkelijkst langs dezen weg te bereiken — heeft wel pertinent verklaard, toen hij mijn grenspasje controleerde en het doel van mijn reis moest weten: „Es gibt ja noch keinen einzigen Schmetterling”, we wagen 't er toch maar eens op. En ze zijn er, hoor! Meer dan ik vermoedde.

't Is nog niet heelemaal donker, als ik in den Bijvank kom. Langs een randweg weet ik enkele struiken te staan; die ga ik eerst eens verkennen. Inmiddels wordt het donkerder, en zoo bij een struik staande, kan ik ze tegen de nog eenigszins lichte lucht zien aankomen. De uilen trillen om de katjes, zetten zich op een twijg en kruipen spoedig naar de bloemen, waar ze gaan zitten zuigen. Ook

spanners fladderen rond, maar die zijn schuwer; die jaag je al heel gauw van de katjes weg.

Bloeiende wilgen aan den zoom van het woud. Foto H. A. VAN SANTEN.

Nu 't geheel donker geworden is, wordt de fietslantaarn er bijgehaald, en na eenige oefening zie je ze zitten, haast op elk katje zoo'n bruin of grijs diertje, dat rustig van den zoeten honing snoept. Als je heel voorzichtig een tak, die

wat ver over 'de sloot hangt, naar je toe haalt, blijven ze nog zitten. Stoot je er echter wat onzacht tegenaan, dan laten ze zich onmiddellijk vallen.

Een paar keer ben ik er in 't voorjaar van 1925 geweest en ik vond er:

Taeniocampa gothica, veel exemplaren (zie fig. 3).

„ *pulverulenta*, veel exemplaren.

„ *populeti*, 3 exemplaren, zeer zeldzaam.

„ *stabilis*, honderden.

„ *incerta*, zeer veel.

„ *gracilis*, meerdere exemplaren.

„ *munda*, meerdere exemplaren.

Panolis griseovariegata, meerdere exemplaren.

Orthosia rutililla, meerdere exemplaren.

Orrhodia vaccini, meerdere exemplaren.

„ *rubiginea*, 1 exemplaar.

Scopelosoma satellitia, 1 exemplaar.

Pachnobia rubricosa, meerdere exemplaren, zeer zeldzaam.

Hybernia marginaria, meerdere exemplaren.

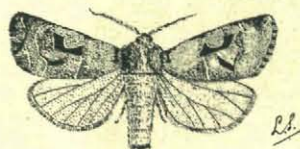
Anisopteryx aescularia, meerdere exemplaren.

Boarmia crepuscularia, meerdere exemplaren.

In 't geheel 16 soorten dus!

Ik had een oude paraplu meegenomen; die hield ik onder een struik en klopte met een stok tegen den wilgenstam; bij dozijnen vielen ze in de paraplu, vele in copulatie.

Toen ik zoo een en ander uitgezocht had, dat ik kon gebruiken, heb ik met de lantaarn nog eens rondgekeken op heide naar rupsen. Een achttal vond ik er van *Agrotis strigula*. Bij het verder kweken thuis bleken ze *alle* aangetast door een larve van het Braconidengenus. Ook vond ik zoo verscheidene spanrupsen, *Boarmia repandata*.

Taeniocampa gothica

Fig. 3.

„ Dat zoeken naar rupsen met licht lijkt me wel een dankbaar werk. Al is 't beetje unheimisch, als je je zoo alleen in de duisternis van 't bosch bevindt. Ik heb het de vorige lente een paar keer gedaan, en op deze manier

meerdere soorten, w.o. heel interessante, gevonden.

Van één van die tochtjes wil ik hier terloops iets vermelden, hoewel het niet naar den Bijvank was, doch naar den dichtbij gelegen Hulzenberg.

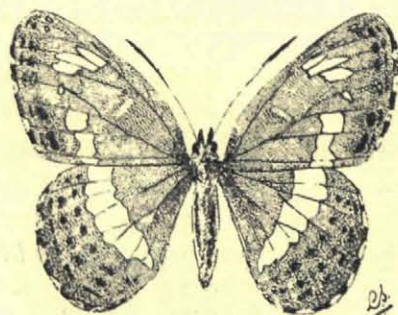
In de eerste dagen van Mei trokken we er met zijn tweeën op uit; 'n collega vond zoo'n excursie bij avond ook wel eens aardig. Doel van den tocht was vooral het zoeken naar de rups van *Agrotis occulta*, die zooals ik vermoedde, in de dennebosschen bij den Hulzenberg op boschbes leefde. De fietsen werden op een boschweg tegen een den gezet, en wij dwaalden, met onze lantaarns de *Vaccinium*struiken afzoekend, in de buurt rond.

Er kwam een onweer opzetten. In onzen ijver hadden we daar eerst minder op gelet, tot het eindelijk dichtbij was, ja reeds boven de dennen hing. Daar we een heel eind van de naaste woning verwijderd waren, besloten we, maar zoo gauw mogelijk terug te keeren. Een onweer onder die omstandigheden is wel aardig om te zien, maar toch minder prettig!

Maar jawel: waar stonden onze fietsen? De een beweerde: we zijn van dien kant gekomen, de ander het tegendeel. We konden ons geen van beiden meer oriënteren: we waren verdwaald! Bij het beklemmende ervan tòch een eigenaardige sensatie: eens ècht verdwaald te zijn!

Na zoo een geruimen tijd rondgedoold te hebben, — 't onweer ging gelukkig spoedig voorbij; alleen was alles kletsnat geworden — bevonden we ons opeens op een open plek, die ik herkende. Daar stond een groep jonge berkjes, die ik van een bezoek gedurende den vorigen zomer terugkende, die wees ons den richtigen weg naar onze karretjes terug. We waren in een wijden boog om onze fietsen heengeloopen. Onze moeite was echter beloond. We hadden meerdere mooie rupsen gevonden van *Agr. occulta* en ook van *Agr. brunnea*, die overdag beslist niet te vinden zijn.

Nadat een drietal groengejaste Duitsche douanebeambten er zich op onzen terugweg van overtuigd had, dat de levende have, die we in blikken doosjes meenamen, niet aan uitvoerrechten onderhevig was, kwamen we tegen tien en weer thuis.

Limenitis sibilla

Fig. 4.

'k Moet terugkeeren naar den Bijvank. Van dezelfde wolwilgstruiken, waar ik 's avonds zoo'n groot aantal vlinders op vond, heb ik een hoeveelheid katjes meegenomen naar huis, om er *Xanthiarupsen* uit te kweken. Men hoeft er niet zoo veel te hebben, om tientallen jonge rupsen te krijgen; in haast elk katje bevindt er zich een, en ze laten zich heel gemakkelijk verder kweken, eerst met de katjes, later met verschillende lage planten, o. a. weegbree en framboos. Ik kweekte op deze wijze: *Xanthia lutea*, *X. fulvago* en *Orthosia circellaris*.

Als een bijzonderheid voor den Bijvank ontdekte ik in de katjes van deze wilgen de in April reeds volwassen rupsjes van *Tephroclystia tenuiata*, een zeldzaam spannertje, dat in Gelderland tot nu toe niet gevonden werd, en dat het meest nog is gevonden in de duinen.

Een paar zomers geleden had ik in den Bijvank, langs de boschranden en in de lanen, een van onze mooiste dagvlinders in zijn zeilende vlucht bewonderd: *Limenitis sibilla* (fig. 4). Het dier is niet bijzonder schuw en zet zich met vlak uitgespreide vleugels dicht bij je op een braamstruik, om zich te koesteren in den zonneschijn of honing te puren uit de bloemen. Gaarne wilde ik ook de rups

leeren kennen (fig. 5), en ik heb er in 't voorjaar van 1924 en 1925 meerdere malen — aanvankelijk tevergeefs — naar gezocht. Het zoeken is in zooverre gemakkelijk, dat de rups uitsluitend op kamperfoelie leeft. Ik had gelezen, dat ze klein overwintert tusschen opgerolde, droge bladeren. Ik zocht dus op de nog grootendeels kale struiken naar deze dorre bladeren, maar ze waren onvindbaar. Eindelijk, half Mei 1924, had ik succes, d.w.z. ik vond rupsjes, maar die hadden hun winterverblijf reeds verlaten. Aangevreten jonge blaadjes brachten me op het spoor. De toen bruingrijsgroene rups, ongeveer 1 c.M. lang, was moeilijk te zien. De kleur paste zich prachtig aan bij die van de twijgen en bladeren der voedselplant. 't Vorig jaar was ik gelukkiger: ik vond ze reeds eind April, nadat ze door het warme middagzonnetje pas heur winterverblijf hadden verlaten; sommige zaten er nog op. Nu begreep ik, waarom ze ook in dit stadium zoo moeilijk te vinden zijn. Van de dunne eindtakjes worden kleine blaadjes in den herfst samengesponnen, soms om het twijgje heen, en hierin blijft het $\pm \frac{3}{4}$ c.M.

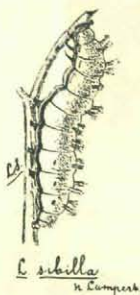

Fig. 5.

lange rupsje, dat in deze periode nog geen groen in zijn kleur vertoont, den winter over. Men moet eenige ervaring in 't zoeken naar rupsen bezitten, om de diertjes en hun overwinteringsnestjes te vinden.

Ik heb er thuis een aantal verder gekweekt, wat gemakkelijk gaat. Ze zijn traag, groeien snel en zijn en als rups en als pop en als vlinder de moeite van 't kweken ten volle waard.

Die tochtjes in April en Mei van 1924 en 1925, om de rups van *L. sibilla* te vinden, leverden me op den koop toe eenige mooie, niet verwachte vondsten. Dat is altijd zoo prettig bij zulke excursies. Men gaat uit om iets bepaalds te zoeken, en vindt meestal nog heel andere dingen, dan waarom het te doen is.

Zoo vond ik begin Mei 1924 op kamperfoelie de rupsen van de zeldzame *Plusia jota* (fig. 6). Het eerste exemplaar, dat ik zag, hield ik voor een spanrups. Dat kwam, omdat ik eerder nog geen *Plusia*-rupsen had gezien.

Thuisgekomen, bekeek ik het dier eens wat nauwkeuriger. Het bleek toen tot de 12-pootige *Plusia*-rupsen te behoren, en deed den bekenden spannergang heel aardig na. Toen ik ook nog sterke vermoedens kreeg, dat mijn rups er een was van *Pl. jota*, heb ik er meer naar gezocht, en hoewel ze prachtig verstoppertje spelen door haar adaptieve kleur, vond ik er toch verscheidene, vorig jaar reeds in April. De vlinders, die midden-Juni uitkwamen, zijn schitterende Noctuiden; ik kreeg zelfs een paar expl. van de variëteit *percontationis* Tr., waarbij de zilveren teekens op de voorvleugels ineengevloeid zijn tot het bekende gammateeken.

Deze rups is totnutoe in ons land nog weinig aangetroffen.

Een ander zeldzaam diertje, dat ik bij diezelfde gelegenheid vond, zag ik het eerst als een vierkant gebogen klompje met 'n vreemd aanhangsel aan een

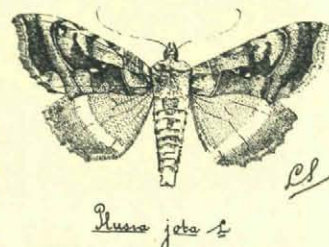

Fig. 6.

kamperfoelietakje hangen (fig. 7). Ik dacht: wat een vreemd ding hangt daar; 'k had er heelemaal geen erg in, dat het een rups was. Toen ik het zwartbruine klompje nader bekeek, bleek het te leven, en de rups te zijn van *Hygrochoa syringaria* (fig. 8), die ook wel eens op seringens is gevonden. Terwijl ze, hangend aan een takje, bezig is te eten, schommelt haar lichaam voortdurend zacht heen en weer. Ik heb er later meer gevonden, ook heel licht gekleurde, en met die van *L. sibilla* in hetzelfde verblijf verder gekweekt. Het is een genot, beide soorten een veertien dagen lang in hun doen en laten gade te slaan.

H. syringaria
n. Berg. tab. 1.

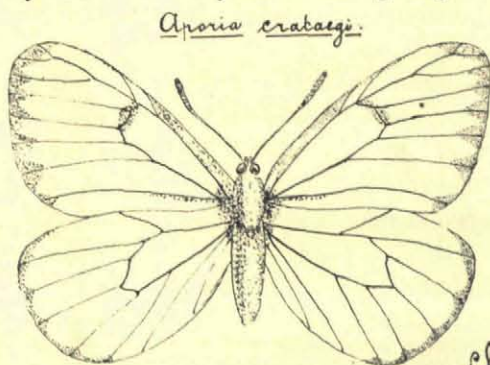
Fig. 7.

Om niet telkens de diertjes te verontrusten bij het geven van verse takjes, neem ik uit het bosch kamperfoeliestruikjes mee, die met de zode gemakkelijk uitgerukt kunnen worden, en zich in een kleine bloempot 'n heelen tijd goed houden.

Nog leeft daar, iets later, op kamperfoelie de rups van *Xylocampa areola*, ook niet gemakkelijk te vinden. Ze is spoelvormig en zit overdag uitgestrekt tegen de takjes der voedselplant en komt ook in kleur hiermee overeen.

Op lijsterbes en hazelaar, waaromheen zich kamperfoelie gewonden had, vond ik een groote spanrups, waaruit ik in Juni onze grootste Boarmia, *B. roboraria*, kreeg.

Omstreeks dezen tijd, midden-Mei, is de Bijvank heerlijk. Op haast alle planten en struiken vind je nu rupsen. Sommige soorten hebben klein overwinterd; andere zijn reeds uit eitjes van vroegvliegende vlinders, terwijl vele ook als ei den winter hebben doorgebracht. En wat 'n vlinders zijn er nu!

Aporia crataegi.

Fig. 9.

takje. Bij nader onderzoek bleken er op elk takje of op de bladeren, een paar langwerpige eitjes te staan. De groene rups in Juni te vinden is 'n heel karwei.

Om Frángula-struiken vliegt nu ook een blauwtje, *Cyaniris argiolus*, dat er de eitjes op deponeert. Verder nog:

Fig. 8.

Pieris rapae en *P. napi* vliegen er talrijk. *P. brassicae* verschijnt spoedig. Op een plek, waar veel pinksterbloemen, *Card. pratensis* groeien, kun je nu het lieve oranjetipje, *Euchloë cardamines*, veel zien vliegen.

Hier heb ik ook eind April gezien, hoe het citroentje z'n eitjes legt. Op de nog spits saamgevouwen bladeren van den vuilboom zette het zich even neer, en weg was het weer, naar 'n ander

Argynnis lathonia, *Pararge aegeria*, (uit rupsen, October 1924 gevonden, kreeg ik reeds in de eerste dagen van Maart 1925 de vlinders), *Chrysophanus phlaeas*, *Lycaena icarus*.

Van *Aporia crataegi* (fig. 9) groeien nu snel de rupsen op lijsterbes. In de tweede helft van Juni vliegt de vlinder, het groot geaderd witje, dat in 't westen van ons land weinig of niet voorkomt.

Terwijl men wandelt door de lanen, weet het geoefend oog spoedig vele vlinders te ontdekken, die op de stammen der boomen zitten. Sommige zijn door hun kleur nagenoeg volkomen onzichtbaar, andere zie je bij den eersten oogopslag. Ge kunt er in deze dagen zien: *Lophopteryx camelina*, de Kroontjesvogel; *Dasychira pudibunda*, de Roodstaartborstelrupsvlinder; *Diphtera alpium*, met groenzwarte mosteekening, waardoor hij op bemoste eiken en dennen niet zoo gauw gezien wordt; de Levertlek, *Euplexia lucipara*; *Polyplocia ridens*; *Lobophora viretata*; *Larentia fluctuata*, zeer algemeen, den heelen zomer door; *Lar. corylata*, *Eurymene dolabria*; *Boarmia cinctaria*; *Boarm. luridata*; *Boarm. punctularia*; de laatste drie echte boomstamvlinders, evenals de andere *Boarmia*'s. Speciaal in de mastboschjes en tusschen dennen: *Larentia variata*, *Lar. obeliscata* en *Tephroclystia pusillata*.

Wilt ge er zeker van zijn, veel vlinders te zien, vooral spanners, dan moet ge op een warmen middag een van de lage gedeelten van 't woud bezoeken. Ik weet daar een prachtplek, een van de vele mooie hoekjes, die er zijn. Ik kies deze nu, om er eerst te gaan genieten van een groote plek lelietjes van dalen, die nu in bloei staan. Ze zijn wel niet bepaald zeldzaam, maar je vindt ze hier lang niet in alle bosschen. Zoo mooi als in den Bijvank en zooveel bij elkaar, heb ik er nergens gezien.

Toen ik den houtvester van den Bijvank, den heer P. Meisters, een echte kenner en liefhebber en — beschermmer! — van dit mooie stukje natuurschoon, van dit plekje vertelde, zei hij: „Zoo, hebt u dat toch gevonden? Ik dacht niet, dat iemand dit vinden zou.”

Salomonszegel en dalkruid staan er eveneens talrijk.

Nu beginnen we in de buurt eens rond te snuffelen naar spanners. Want wie zich niet los kan maken van de dallelietjes en zich tegen den kant van een ondiepe, droge sloot neerzet, om alleen van die mooie klokjes te genieten, zal weinig vlinders zien.

Maar wij gaan zoeken in de vele struiken: berken, elzen, hazelaars, eiken en sleedoorn. De minste beweging tegen de takken jaagt ze op. Voor uw voeten, die diep wegzakken in 't zachte gras en 't zwartkoren, vliegen ze bij dozijnen omhoog, om zich enkele schreden verder weer te verbergen aan den onderkant van een varenblad. Als ge een beetje geluk hebt, garandeer ik u de volgende soorten: *Ephyra pendularia*, *Eph. porata*, *Eph. punctaria*, *Lar. sociata*, *Asthena candidata*, *Delinia pusaria*, *Del. exanthemata*, *Epione advenaria*, *Venilia macularia*

(fig. 10), het vliegend boterbloempje, *Semiothisa notata* (fig. 11), het klaverblaadje.

De meeste dezer spanners zetten zich, met vlak gespreide vleugels, op de onderzijde der bladeren neer, en zijn zoo geheel aan 't oog onttrokken.

Fig. 10.

Op berk heb ik er, rups en vlinder aangetroffen: *Drepana falcatoria* en *Drep. lacertinaria*, welke laatste als vlinder prachtig een geel dor berkblad nabootst.

Loopt ge iets verder, dan komt ge in een dennebosch. Hier vliegen bij honderden de mannetjes van den soms schade-lijken *Bupalus piniarius*. De ♀♀, die anders gekleurd zijn dan de ♂♂, krijgt men weinig te zien; die houden zich meest in de takken en toppen der boomen op. Wil men de ♀♀

gaarne hebben, dan kan men die gemakkelijk bekomen door in 't voorjaar in een dennebosch onder 't mos te zoeken naar de bruingroene popjes; ze zijn er genoeg te vinden. Als men er dan een serie laat uitkomen, kan men meteen zien, hoe de kleuren der ♂♂ en ook die der ♀♀ onderling nog verschillen.

Allicht kunt ge met eenig geduld daar ook de poppen vinden van *H. pinastri*, den dennepijlstaart. Den vlinder in den zomer tegen boomstammen te vinden is me nog niet gelukt.

Op 't mos der eiken vond ik een van onze eigenaardige zakdragende rupsen: *Sterrhopteryx hinsutella*.

(Wordt vervolgd.)

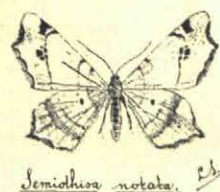

Fig. 11.

L. H. SCHOLTEN.

KOEKOEK.

OVER eenige dagen zullen wij hem weer hooren, den vogel van de lente en van de eerste zomerdagen. In Mei en Juni, als alles zingt en fluit en jubelt en tiereliert, dan hooren we den roep van de koekoek boven alles uit, dag en nacht. We verbazen ons wel eens over de kracht en overvloedigheid van het lied van den kleinen winterkoning, maar het geluid van de koekoek is naar verhouding toch veel krachtiger. Dien winterkoning hoor je toch altijd hoogstens op enkele tientallen meters afstand, de koekoek echter een kilometer ver of verder en wanneer je hem eens van heel dichtbij hoort en hij goed op dreef is dan blijkt zijn roep van dreunende kracht. Wij hooren hem wel, maar heel zelden, in de eerste week van April, omstreeks 20 April is hij geregeld wel present, na midden Juli hoort men hem haast nooit meer, mijn uiterste datum is 18 Juli en dat was op Texel. Ik weet altijd nog niet, waar de koekoeken in ons land het talrijkst zijn en weifel tusschen Walcheren, Voorne en Texel. Die talrijkheid hangt af van allerlei omstandigheden, de twee voornaamste zijn wel de aanwezigheid van overvloedig voedsel en de aanwezigheid van vele gewillige pleegouders. Wij herinneren ons wel, dat in een zeker jaar — 't was voor den